

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/102/2023
Identifikačné číslo spisu:	1120200116
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1120200116.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Slovenský ochranný zväz autorský pre práva k hudobným dielam (SOZA), so sídlom Bratislava, Rastislavova 3, IČO: 00 178 454, zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. PhDr. Silvester Danóczy, PhD., advokát, s. r. o., so sídlom Nitra, Fándlyho 7, IČO: 51 853 281, proti žalovanému: GS group company s. r. o., so sídlom Bratislava, Mlynské Nivy 77, IČO: 46 448 012, zastúpený Stentors advokátska kancelária s. r. o., so sídlom Bratislava, Hodžovo nám. 2A, IČO: 51 757 184, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Hulena, o zaplatenie 18.450 eur, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-12Ca/1/2020, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2021 sp. zn. 9Co/34/2021 v znení opravného uznesenia z 22. novembra 2021 sp. zn. 9Co/34/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

I.

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 5. marca 2020 č. k. 12Ca/1/2020-84, vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe. Uznesenie obsahovalo poučenie o možnosti vydať rozsudok pre zmeškanie podľa § 273 CSP a bolo žalovanému úspešne doručené uplynutím úložnej lehoty s fikciou doručenia dňom 22. marca 2020.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom pre zmeškanie z 9. decembra 2020 č. k. 12Ca/1/2020-93 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 18.450 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 18.450 eur od 21. decembra 2019 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet žalobcu a zároveň žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Žalovaný rozsudok pre zmeškanie napadol podaním z 11. januára 2021, označeným ako „odvolanie“. Navrhol, aby súd prvej inštancie podľa § 277 ods. 1 CSP rozsudok pre zmeškanie zrušil, dôvodiac, že lehotu na podanie vyjadrenia podľa § 273 písm. a) CSP zmeškal z ospravedlniteľného dôvodu.

4. Za ospravedlniteľný dôvod označil nepriaznivé udalosti v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19, kedy bol nútený zmeniť organizáciu práce na výkon práce z domu, v dôsledku čoho došlo k obmedzeniu prístupu do jeho elektronickej schránky poverenou zamestnankyňou i jej následnému pochybeniu.

Žalovaný sa do elektronickej schránky prihlásil dňa 2. marca 2020 (v čase zhoršovania epidemiologickej situácie) a následne až dňa 30. apríla 2020 (teda v časovom období, ktoré zodpovedá najkritickejšiemu obdobiu, počas ktorého bol nariadený totálny lockdown), takže k doručeniu došlo iba fikciou podľa § 32 ods. 5 písm. b) zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci ... (ďalej len „zákon o e-Governmente“). Následné pochybenie jeho zamestnankyne spočívalo v tom, že nenastavila notifikácie pre doručovanie správ do elektronickej schránky a zároveň neupozornila svojho zamestnávateľa (nadriadeného) na to, že počas dvoch mesiacov došlo k doručeniu fikciou, a preto sa s uznesením nemohol oboznámiť. V dôsledku toho automatické doručenie uznesenia (výzvy) ušlo jeho pozornosti.

5. Súčasne namietol, že neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie.

6. Súd prvej inštancie návrh na zrušenie uvedeného rozsudku (§ 281 CSP) zamietol uznesením z 22. januára 2021 č. k. 12Ca/1/2020-151 (správne malo byť „152“ - poznámka dovolacieho súdu), proti ktorému podal žalovaný odvolanie (§ 357 písm. h) CSP).

7. V odôvodnení (ods. 10) dospel k záveru, že „pre vydanie rozsudku boli splnené všetky podmienky (žalovanému bola doručená žaloba na vyjadrenie a rovnako tak aj uznesenie, v ktorom mu uložil povinnosť v určenej lehote sa vyjadriť k žalobe, pričom žalovaný nielenže sa k tejto nevyjadril v stanovenej lehote, a to ani v lehote predĺženej v zmysle § 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti s o šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii, t. j. do 11. 05. 2020, ale ani do rozhodnutia vo veci rozsudkom pre zmeškanie, t. j. do 09. 12. 2020)..., a že žalovaným uvádzané dôvody, pre ktoré sa nevyjadril k žalobe, nemožno považovať za ospravedlniteľné.

Žalovaným uvádzané okolnosti zanedbania kontroly elektronickej schránky jednak v dôsledku mimoriadnej situácie v súvislosti s o šírením ochorenia COVID-19, jednak v dôsledku neplnenia pracovných povinností poverenej zamestnankyne, ako sám uvádza v období od 02. 03. 2020 do 30. 04. 2020, možno považovať prinajmenšom za zavádzajúce, keď v skutočnosti žalovaný mohol a mal mať vedomosť o prebiehajúcom súdnom konaní už dňa 01. 02. 2020, keď bola do jeho elektronickej schránky uložená správa, ktorej obsahom bol platobný rozkaz č. k. 12Ca/1/2020-81 z 30. 01. 202 (správne malo byť „30. 01. 2020“ - poznámka dovolacieho súdu) spolu so žalobou žalobcu, pričom nie je zanedbateľné, že ani táto správa nebola žalovaným prevzatá v úložnej lehote, a bola doručená fikciou doručenia uplynutím úložnej lehoty dňa 16. 02. 2020. V tejto súvislosti nie je zanedbateľné, že takto doručená správa a jej obsah zostávajú v zmysle § 32 ods. 8 zákona č. 305/2013 Z. z. o e-Governmente uložené v elektronickej schránke adresáta.

Z uvedeného vyplýva, že nie je pravdivé tvrdenie o tom, že o prebiehajúcom súdnom konaní sa mal možnosť dozvedieť až z doručeného rozsudku pre zmeškanie, t. j. dňa 28. 12. 2020, keď podľa jeho vlastného vyjadrenia okrem obdobia od 02. 03. 2020 do 30. 04. 2020, kedy mali podľa jeho tvrdení nastať okolnosti, ktoré mali mať zásadný vplyv na riadne plnenie jeho povinností, si tieto inak vždy riadne plnil, a pritom mal vo svojej schránke uložený nielen platobný rozkaz č. k. 12Ca/1/2020-81 z 30. 01. 2020 spolu so žalobou a všeobecným poučením, ale napokon aj uznesenie o zrušení platobného rozkazu č. k. 12Ca/1/2020-83 a uznesenie s výzvou na vyjadrenie k žalobe č. k. 12Ca/1/2020-84 z 05. 03. 2020. Zároveň nie je zanedbateľné, že správa obsahujúca platobný rozkaz č. k. 12Ca/1/2020-81 z 30. 01. 2020 bola v schránke žalovaného uložená už dňa 01. 02. 2020, teda v období, keď ešte nebol v Slovenskej republike zaznamenaný výskyt ochorenia COVID-19, a žalovaný fungoval v režime bez obmedzení, a napriek tomu správu riadne neprevzal. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že buď nie je pravdivé tvrdenie žalovaného o tom, že by si svoje povinnosti riadne plnil, a že ich neplnenie v období od 02. 03. 2020 do 30. 04. 2020 by malo výnimočnú povahu, alebo si svoje povinnosti mimo uvedeného obdobia naozaj riadne plnil a vo vzťahu k predmetnému súdnemu konaniu bol z neznámych dôvodov pasívny, keď nielenže nereagoval na doručený platobný rozkaz, ale následne ani na uznesenie, aby sa v stanovenej lehote vyjadril k žalobe, pričom nie je zanedbateľné, že podľa výpisu histórie prihlásení žalovaného do elektronickej schránky žalovaného sa tento do schránky prihlásil nielen dňa 02. 03. 2020 (po doručení platobného rozkazu), ale aj dňa 30. 04. 2020, 04. 05. 2020, 06. 05. 2020 a 11. 05. 2020 (po doručení uznesenia s výzvou na vyjadrenie k žalobe a v rámci plynutia tejto lehoty, t. j. do 11. 05. 2020).

Z uvedeného vyplýva, že okolnosti uvádzané žalovaným - výnimočná situácia v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 a správanie zamestnankyne, nemožno v žiadnom prípade považovať za

ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia k žalobe, keď z predloženého výpisu histórie prihlásení do elektronickej schránky žalovaného vyplýva, že tento mal do schránky prístup a mal tak možnosť oboznámiť sa so všetkými doručovanými správami, vrátane správ doručovaných súdom, týkajúcich sa predmetného súdneho konania, pričom, odhliadnuc od vyššie uvedeného, je potrebné konštatovať, že aj v prípade, ak by chybou zamestnanca žalovaného došlo k zanedbaniu kontroly elektronickej schránky, nemožno uvedené považovať za ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia k žalobe, nakoľko je povinnosťou a v záujme žalovaného zabezpečiť kontrolu svojej elektronickej schránky tak, aby nedošlo k jej zanedbaniu. ...“

II.

8. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. apríla 2021 č. k. 9Co/34/2021-173 (ďalej len „uznesenie odvolacieho súdu“) potvrdil uznesenie, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

9. V odôvodnení uznesenia (ods. 11. až 13.) odvolací súd uviedol: „V prejednávanej právnej veci žalovaný podal návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 277 ods. 1 a ods. 3 CSP; t. j. jeho návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie môže byť úspešný len v prípade, ak preukáže, že lehotu na podanie vyjadrenia podľa § 273 písm. a) CSP zmeškal z ospravedlniteľných dôvodov. Súd prvej inštancie teda správne pri posudzovaní opodstatnenosti návrhu žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 277 ods. 1 CSP zameral svoju pozornosť na zistenie, či dôvody, pre ktoré žalovaný zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia podľa § 273 písm. a) CSP, sú ospravedlniteľné.“

10. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaným uvádzané dôvody, pre ktoré zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia, ospravedlniteľnými nie sú. Na strane žalovaného nevznikla žiadna prekážka, ktorá by mu reálne bránila zaujať stanovisko (podať písomné vyjadrenie) k žalobe žalobcu v súdom stanovenej 15-dňovej lehote. Pochybenie zamestnankyne žalovaného spočívajúce v tom, že táto nenastavila notifikáciu pre doručovanie správ do elektronickej schránky žalovaného a následne doručovanie elektronickej pošty do schránky žalovaného nekontrolovala, a to z dôvodu pandemickej situácie, spôsobenej šírením vírusu COVID-19, nemožno označiť za také dôvody zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia k žalobe, ktoré by boli ospravedlniteľné. Žalovaný v podstate nesplnenie svojej povinnosti ospravedlňuje zanedbaním pracovných povinností svojho povereného zamestnanca. Takéto zanedbanie pracovných povinností však nemožno akceptovať ako relevantný ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia. Nemožno pominúť okolnosť, že hoci žalovanému bola súdom uložená povinnosť vyjadriť sa k žalobe uznesením, doručeným do jeho elektronickej schránky s fikciou doručenia dňa 22. 03. 2020 (doručenka pripojená na č. l. 83 spisu), v lehote 15 dní od doručenia uznesenia, vzhľadom na existujúcu pandemickú situáciu sa uvedená 15-dňová lehota na podanie vyjadrenia predĺžila v zmysle ustanovenia § 1 písm. a) zák. č. 62/2020 Z. z. (zákon o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii) tak, že skončila až uplynutím dňa 11. 05. 2020. Avšak keďže súd prvej inštancie o žalobe žalobcu rozhodol rozsudkom pre zmeškanie až dňa 09. 12. 2020, žalovaný tak mohol podaním vyjadrenia aj po uplynutí lehoty (po 11. 05. 2020) predísť vydaniu rozsudku pre zmeškanie podľa § 273 CSP.

11. Súdna prax a teória za ospravedlniteľné dôvody považuje napr. pobyt v nemocnici, dlhodobý pracovný pobyt v zahraničí, takýmto dôvodom by prípadne mohla byť nejaká technická záhada, brániaca žalovanému v prístupe do jeho elektronickej schránky a pod., nič také však žalovaný netvrdil. Žalovaný tak nepreukázal relevantné dôvody (t. j. ospravedlniteľné dôvody) na zrušenie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 277 ods. 1 CSP, súd prvej inštancie správne jeho návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nevyhovel a tento zamietol.

III.

12. Proti uzneseniu odvolacieho súdu z 30. apríla 2021 č. k. 9Co/34/2021-173 žalovaný (ďalej aj „dovolaťel“) podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 420 písm. f) CSP tvrdiac, že nesprávnym procesným postupom, ktorým mu súd znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, bolo potvrdenie uznesenia súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, čím mu odvolací súd znemožnil akúkoľvek obranu voči žalobcom nedôvodne uplatnenému nároku. Odvolací súd mal uvedeným nesprávnym

postupom zároveň zabrániť vyriešeniu širších vzťahov medzi žalobcom a žalovaným, nakoľko náležité právne posúdenie a zhodnotenie skutkového stavu malo imanentný význam pre ďalšiu činnosť žalovaného.

13. Dovolateľ dal do pozornosti, že žalobca si nesprávne ako subjekt vykonávajúci kolektívnu správu práv autorov uplatňoval voči nemu zaplatenie autorskej odmeny, a to napriek tomu, že žalovaný má preukázateľne uzatvorenú individuálnu dohodu so samotnými autormi a upravené práva a povinnosti odchyľne od kolektívnej správy. Ak si žalobca uplatnil právo domáhať sa v prospech autorov týchto nárokov, robí tak preukázateľne v príkrom rozpore so zákonom a proti explicitne prejavenej vôli dotknutých autorov. Dovolateľ tvrdí, že v konaní nepochybne preukázal, že na vedení súdneho konania má od počiatku principiálny záujem napriek skutočnosti, že z jeho strany nedošlo k faktickému prevzatíu výzvy na vyjadrenie, čo malo za následok vydanie rozsudku pre zmeškanie. Ničím nepodložené domnienky oboch súdov nižšej inštancie o tom, že žalovaný mal o svojej nevedomosti o prebiehajúcom súdnom konaní zavádzať, pričom mal byť v konaní vraj „účelovo“ pasívny, považuje dovolateľ za nelogické.

14. Odôvodnenie rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu považuje dovolateľ za prekvapivé, nakoľko z nich vyplýva, že súdy vôbec neprihliadali k argumentácii žalovaného o tom, že jeho zamestnankyňa pochybila a neupozornila ho ani dodatočne na správy, k doručeniu ktorých došlo iba na základe fikcie z dôvodu ich neprevzatia v úložnej lehote. Na preukázanie uvedeného tvrdenia žalovaný predložil dôkazy a navrhol vykonať aj ďalšie dokazovanie formou výsluchu zamestnancov, k čomu však súdy vôbec nepristúpili. Súdy nižšej inštancie nebrali do úvahy, že konateľ žalovaného, či priamy nadriadený zamestnankyne žalovaného, sa nedozvedeli a ani nemohli dozvedieť o tom, že do elektronickej schránky žalovaného boli ukladané zásielky, ktoré sa doručovali iba na základe fikcie doručovania. Súdy bez akéhokoľvek ďalšieho dokazovania a iba na základe vlastných a očividne nesprávnych úvah dospeli k záveru, že žalovaný musel mať o zásielkach vedomosť, pričom dokonca konštatovali, že bolo možné sa k žalobe žalobcu vyjadriť aj v rámci zákonodarcom predĺženej lehoty do 11. mája 2020. Žalovaný však výslovne zdôrazňoval, že o doručení platobného rozkazu, či samotného uznesenia, ktorým mal byť vyzvaný na vyjadrenie, nemal vedomosť.

15. Podľa dovolateľa odvolací súd účelovo opomína súdnu prax (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14CoPr/4/2009, resp. nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 369/2018 z 13. 12. 2018, sp. zn. IV. ÚS 252/04), na ktorú poukázal aj vo svojom odvolaní, v zmysle ktorej je procesná pasivita v prípade rozsudku pre zmeškanie vykladaná iba ako účelové opomenutie strany a jej nezáujem o súdne konanie, s dôrazom na fakt, že vždy je dôležité posúdenie dôvodu omeškania žalovaného v kontexte so všetkými známymi súvislosťami a okolnosťami, a to tak, aby boli zachované princípy CSP, konkrétne princíp právnej istoty. Nemožno tolerovať formalistický prístup, ktorý by v tomto prípade odôvodnil zrejmu nespravodlivosť rozhodnutia, pričom súd je povinný skúmať, či procesná pasivita žalovaného mala svoj pôvod v nezáujme o danú vec, alebo išlo iba o omyl zamestnanca. Zo všetkých okolností je zrejmé, že v danom prípade nešlo o účelovú pasivitu a nezáujem žalovaného o súdne konanie. Závery súdu o tom, že pochybenie zamestnanca ohľadom kontroly elektronickej schránky nie je ospravedlniteľným dôvodom, je preto podľa dovolateľa preukázateľne v rozpore s rozhodovacou praxou súdov.

16. Z uvedených dôvodov dovolateľ navrhol, aby najvyšší súd zrušil rozhodnutia súdov nižšej inštancie v celom rozsahu a vec vrátil na ďalšie konanie a žalovanému priznal 100 % náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia, a to jednak prvoinštančného, odvolacieho, ako aj dovolacieho konania. Dovolateľ súčasne navrhol, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť uznesenia krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu.

IV.

17. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím odvolacieho súdu a vzhľadom na to, že žalovaný nepreukázal dôvody, ktoré by ospravedlňovali jeho nečinnosť v konaní navrhol, aby najvyšší súd dovolanie žalovaného zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

V.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) uznesením z 28. júla 2022 č. k. 2Cdo/3/2022-338 v spojení s opravným uznesením z 21. decembra 2022 č. k. 2Cdo/3/2022-343 dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP a žalobcovi priznal nárok na náhradu

trov dovolacieho konania.

19. Pokiaľ ide o návrh žalovaného na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre takéto rozhodnutie a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné uznesenie.

VI.

20. Na základe žalovaným podanej ústavnej sťažnosti proti vyššie uvedenému uzneseniu dovolacieho súdu Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) nálezom z 18. augusta 2023 sp. zn. III. ÚS 287/2023 rozhodol, že uznesením a opravným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/3/2022 z 28. júla 2022 a 21. decembra 2022 bolo porušené základné právo žalovaného na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uznesenie a opravné uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/3/2022 z 28. júla 2022 a 21. decembra 2022 zrušil a vrátil na ďalšie konanie najvyššiemu súdu.

21. Ústavný súd konštatoval, že konečnými rozhodnutiami podľa § 420 CSP sú tie rozhodnutia odvolacieho súdu, v dôsledku ktorých sa skončí samotné konanie o veci vymedzenej žalobou bez vecného prejednanja. Konečnými rozhodnutiami sú aj rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaniach proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktorými sa konanie končí. Pojem rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, nemožno interpretovať zužujúco a formalisticky tak, že ním je len rozhodnutie, ktorým sa končí konanie vo veci samej, ale tak, že sa ním končí konanie o určitej otázke. Takýto výklad je v súlade s tým, že hoci súd pre zmeškanie rozhoduje rozsudkom, je to skrátené rozhodnutie, ktorého zrušenia sa možno okrem štandardného opravného prostriedku domáhať aj návrhom na jeho zrušenie. Proti rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie je podľa § 357 písm. h) CSP prípustné odvolanie, o ktorom s konečnou platnosťou rozhodne krajský súd. Rozhodnutie krajského súdu o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie je v otázke zrušenia rozsudku rozhodnutím konečným, a preto ho treba považovať za konečné rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov väd zmätočnosti. To platí o to viac, že v opačnom prípade by rozsudky pre zmeškanie, resp. návrhy na ich zrušenie zasahujúce do práv strán sporu intenzívnejšie, keď je v ich neprospech rozhodnuté bez toho, aby sa mohli v konaní účinne brániť, zostali bez akejkoľvek súdnej kontroly zo strany najvyššieho súdu. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiam o odvolaniach proti uzneseniam podľa § 357 CSP z dôvodov väd zmätočnosti možno vyvodiť aj z toho, že ak by ich chcel zákon vylúčiť z dovolacieho prieskumu aj z dôvodov väd zmätočnosti, urobil by to rovnako explicitne ako pri dovolacom dôvode nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 2 CSP. Nesprávne je konštatovanie najvyššieho súdu, že konečným rozhodnutím je až rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní proti rozsudku pre zmeškanie z dôvodu, že neboli splnené podmienky na jeho vydanie. Návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie sú odlišné procesné inštitúty. Pri odvolaní strana namieta nesplnenie niektorej procesnej podmienky na jeho vydanie, kým pri návrhu na zrušenie boli splnené všetky podmienky na jeho vydanie, no strana žiada o odpustenie tej okolnosti, ktorá bola príčinou jeho vydania. V prejednávanej veci bolo vylúčené, aby proti rozsudku pre zmeškanie podal žalovaný odvolanie, pretože zákonné podmienky na jeho vydanie splnené boli. Súbežné uplatnenie týchto inštitútov je z ich povahy vylúčené, pretože buď strana tvrdí, že lehotu na vyjadrenie zmeškala z ospravedlniteľného dôvodu, alebo, že neboli splnené procesné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie. Tento nesprávny záver najvyššieho súdu znamená, že aj keď podľa strany sporu boli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie, tak pre v konečnom dôsledku zbytočný, len formálny prístup k dovolaciemu prieskumu musí podať odvolanie, ktoré odvolací súd odmietne ako neprípustné. Zároveň sa strana sporu podaním neprípustného odvolania proti rozsudku pre zmeškanie, na ktorého vydanie boli splnené podmienky, pripraví o možnosť podať návrh na jeho zrušenie pre zmeškanie lehoty, do ktorej uplynutia je takýto návrh prípustný.

22. Záver najvyššieho súdu, že rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku nie je prípustným predmetom dovolacieho prieskumu podľa § 420 písm. f) CSP, bol výsledkom reštriktívnej interpretácie náveta § 420 CSP. Najvyšší súd určil limit súdnej ochrany, ktorý zákon nestanovuje, a zabránil žalovanému v prístupe k dovolacej inštancii, čím obmedzil jej právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Najvyšší súd procesne nesúladne odmietol dovolanie sťažovateľky ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, hoci uznesenie krajského súdu o potvrdení uznesenia okresného súdu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre

zmeškanie je v otázke zrušenia rozsudku rozhodnutím konečným, čo viedlo k porušeniu jej práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto bolo vyslovené porušenie týchto práv sťažovateľky namietaným uznesením najvyššieho súdu v spojení s opravným uznesením, ktoré boli následne podľa čl. 127 ods. 2 ústavy zrušené s tým, že vec sa vracia najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Sťažnostná argumentácia proti uzneseniu krajského súdu smeruje k nedostatku odôvodnenia záveru, že sťažovateľkou tvrdené dôvody zmeškania lehoty na vyjadrenie k žalobe nie sú ospravedlniteľné. Tieto závery okresného súdu a krajského súdu považuje za arbitrárne, v rozpore s preukázanými skutočnosťami a formalistické, keď súdy nezohľadnili účel kontumačného rozsudku, ktorým je sankcia za vedomú pasivitu v spore. Tieto sťažnostné námietky sú zákonom predpokladaným dovolacím dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. V závere nálezu ústavný súd uviedol, že z dôvodu zrušujúceho výroku jeho nálezu najvyšší súd posúdi dôvodnosť sťažovateľkou vymedzeného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

VII.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), viazaný názorom ústavného súdu, vec opätovne preskúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

24. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

25. Dovolateľ prípustnosť dovolania odvodil z § 420 písm. f) CSP, pričom podľa obsahu dovolania vzhľadom na porušenie práva na spravodlivý proces v nedostatočnom odôvodnení záveru, že žalovaným tvrdené dôvody zmeškania lehoty na vyjadrenie k žalobe nie sú ospravedlniteľné. Dovolateľ považoval závery súdov nižšej inštancie za arbitrárne, formalistické a prekvapivé, vzhľadom na judikatúru, na ktorú poukázal v odvolaní, a ktorú mal odvolací súd účelovo opomenúť.

26. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

27. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

28. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

29. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

30. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 125/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný

priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

31. V súvislosti s namietaným porušením práva na spravodlivý proces dovolací súd zdôrazňuje, že rozhodnutie súdu prvej inštancie tvorí spolu s potvrdzujúcim uznesením odvolacieho súdu jeden kompletizujúci celok. Namietaný nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, týkajúci sa arbitrárnosti a formálnosti jeho záverov, v rámci ktorých sa odvolací súd stotožnil s vyhodnotením dôvodov zmeškania lehoty prvoinštančným súdom, dovolací súd v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil. Odvolací súd sa dostatočne jasne vyjadril k odvolacím námietkam žalovaného, keď v ods. 12 a 13. svojho rozhodnutia, v ktorom konštatoval správnosť záverov súdu prvej inštancie v otázke neospravedlniteľnosti dôvodov zmeškania lehoty na vyjadrenie k žalobe (viď ods. 10. odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie), jasne a zrozumiteľne uviedol dôvody, pre ktoré považoval výrok súdu prvej inštancie za správny, poukazujúc na súdnu prax.

32. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založil svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné. Žalovaný v dovolaní neuviedol žiadne skutočnosti nasvedčujúce nepredvídateľnosti a prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu, preto v danom smere išlo o nepripustnú dovoláciu námietku.

33. Dovolať ďalej namietal, že odvolací súd účelovo opomenul súdnu prax, za ktorú označil konštatovania ústavného súdu v náleze z 13. decembra 2018 sp. zn. II. ÚS 369/2018. Uvedená námietka podľa dovolacieho súdu nie je opodstatnená, keďže v danom prípade sa ústavný súd zaoberal problematikou existencie ospravedlniteľného dôvodu zmeškania vo vzťahu k preukázanej existencii technických dôvodov, spočívajúcich v nesprávnom, resp. neexistujúcom zaevidovaní a zažurnalizovaní podaní preberaných z elektronickej schránky právnickej osoby začiatkom decembra 2017, v dôsledku čoho nedošlo k náležitému spracovaniu doručovaného predvolania na pojednávanie na deň 22. 12. 2017, a z toho dôvodu o predmetnom pojednávaní nemal vedomosť ani právny úsek a následne ani externá kancelária; tento dôvod neúčasti na pojednávaní všeobecný súd považoval za ospravedlniteľný.

Ústavný súd, konštatujúc právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu, pričom však všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania, poukázal na to, že „vzhľadom na to, že pojem „ospravedlniteľný dôvod“ nie je právnou normou definovaný, je iba na úvahe súdu, ktoré okolnosti v intenciách konkrétneho prípadu posúdi ako okolnosti hodné ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní.“ V danom prípade skonštatoval, že „Odpoveď okresného súdu na to, či žalovanou tvrdené okolnosti zmeškania pojednávania sú ospravedlniteľné, je síce v napadnutom uznesení vyjadrená pomerne stručne, avšak nie je nelogická či nedostatočná.“

34. Posudzujúc preto uznesenie odvolacieho súdu z 30. apríla 2021 č. k. 9Co/34/2021-173 dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu v odsekoch 11. až 13. odôvodnenia (v spojení s uznesením súdu prvej inštancie v odseku 10. jeho odôvodnenia) v ich kompletizujúcej jednote dostatočne, zrozumiteľne a logicky vysvetľuje jeho záver o neexistencii ospravedlniteľných dôvodov (§ 277 ods. 1 CSP), z ktorého dôvodu bol návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietnutý. Ťažisko uvedenej úvahy spočíva jednak v tom, že pochybenie zamestnankyne žalovaného v zmysle zanedbania jej pracovných povinností (z ktorého možno vyvodit' zodpovednosť v zmysle pracovnoprávných predpisov) nemožno označiť za ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia k žalobe, ako aj na zohľadnení okolnosti, že hoci žalovanému bola súdom uložená povinnosť vyjadriť sa k žalobe v lehote 15 dní od doručenia uznesenia do jeho elektronickej schránky (s fikciou doručenia dňa 22. 03. 2020 - č. I. 83 spisu), vzhľadom na existujúcu pandemickú situáciu sa uvedená 15-dňová lehota na podanie vyjadrenia predĺžila v zmysle ustanovenia § 1 písm. a) zák. č. 62/2020 Z. z. tak, že skončila až uplynutím dňa 11. 05. 2020, pričom žalovaný nereagoval ani dodatočne, do vydania rozsudku pre zmeškanie napriek tomu, že elektronicкую schránku navštívil aj v dňoch 30. 04. 2020, 04. 05. 2020, 06. 05. 2020 a 11. 05. 2020.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd nepovažoval dovolacie námietky žalovaného z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP za dôvodné, a preto jeho dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

36. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd vzhľadom na plný úspech žalobcu v dovolacom konaní rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.